

ԲԱՆԱՍՏԵՂԵԱԿԱՆ

ԻՆՉ ՄԵՆՈՒ

(Հերոսիմոս Հորից.)

Աստղերն իմ առաջ սփռում էին լոյս,
Եւ վարդերն շրթով զարգարում ուղիս,
Մական եւ քիչ էլ ես չեմ ուրացել:
Վաղուց այն քնքուշ վարդեր թռչնեցան
Էլ աստղեր չկան — արցունքներ միայն
Իմ մոտ աշքերից հոսում են այժմ էլ:

* * *

(Դարյուսից.)

Ճակատըս սեղմած տար տար մեքերով,
Լայնարձակ քաղուած պատուհանի մօտ,
Ճանշուելով միմակ, յոգնած աչքերով
Ես խաւարի մէջ նայում եմ թախծոտ ...
Թաւիչ երկրի կապտոտ անդնդում
Փայլող աստղերն թիւ. համար չըկայ ...
Թեթիւ հաւաքով զիշերն է քնում
Հասուն ցորենի ծիւղների վերայ:
Խոր եւ անսահման լուսեծան զգիւմ
Չէ լսիւմ եւ ոչ էլ մե շարժմանը,
Իսկ իմ խեղճ կրծքում, իմ յուզումս կրծքում
Ամպրոպ եւ մորիկ, տանջանք եւ արցունք ...

* * *

(Հիյեհից.)

Շուշանը պայծառ ջրերի միջից
Լուռ եւ մտախոհ նայեցաւ երկնիք,
Եւ տեսաւ որ գառ լուսնեակն այն տեղից
Դրկում է իրեն սիրոյ ողջունիկ:

Նա, ամաշելով նորա հայեարեցից,
Գլուխը երկրուն չրի վերայ կախցր.
Բայց նոյն գունաթափ լուսնեակը նորից
Իւր ոսների տակ զողալով փռուցր:

* * *

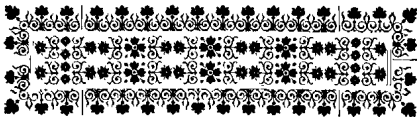
(Մերեմիկիսից.)

Սեւ եղեւինների աւազի վերայ
Ձրգեցին մըցին, անսովոր ստուերներ.
Հովը, մտախոհ յեղգութեամբ լցուած,
Ժաւից հանաւարտիկ իւր կեղեւ թուեր:

Ժողը հագիւ հազ արձակում է ջունչ,
Նիրում է երկրիցս ալիքի գոգում.
Եւ սուրբ անդորրի խաղալիքի փշման
Հոգնած, զատուկած իմ սիրտս է անսում:

Նոր-Նախիջևան:

ՈՐՈՓՐՈՍ ՄՆՈՓԵԱՆ.

ՄՅԵԼԻՄԵԼԻՔ

ՆՈՐԱՆՈՒՐԻ

Նիցցայի վարդապետներ:

Նիցցայի մօտերը համալուր վարդապետան
մը կայ, որ ճիշդն բանով կարծես վարդի գործարան
է, եւ վառի եղբայր մեծ մասը բռնած է: Այս աեղ
կը մշակուին ձմեռուած վարդեր, որ բոլոր եւրոպայի
մէջ կը վաճառուին: Նիցցայի կլիման այնչափ տաք
չըլլալով՝ ջերմոցներ չիւնուած են ծաղկանց, որոնք
6000 շորեկուսի մեզք աեղ կը բռնեն: Ասոնց քով
բաց օդայ մէջ կը մշակուին գարնան ու ամառուան
անթիւ վարդեր, որոնք կը պահուին նաեւ ջերմա-
րաններու մէջ, բայց այնպէս որ բոս պարտեհի ջեր-
մարանաց պատերը կրնան մեկդի առնուիլ, եւ կը
մնայ վրան միայն ապակետանիքը, որ փոթ որկայւոյդ
անձրեւ է կը պաշտպանէ: Այս վարդապետանի տէրը՝
Mari անուն՝ Դեկ. 15էն մինչեւ Ապրիլ 15 օրական
500 երկրասանեակ վարդ կը խաւրէ շարս կողմը,
որանմէ ամառը շափաղանց մեծ են՝ մինչեւ 12 սնդ.
տրամագծով: Այս վարդերու ածուանքը գրեթէ 4
հեքտար աեղ կը բռնեն, որոնք իւր 50.000 Փր.
զուս շահ կը բերեն տարեկան:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ժըրմիկեղեմների խղճ հումնի:

Բ. 20—30 կրամ փոշեացած բորպա եւ
եռացած կէս լիւր ջրոյ մէջ լուծէ, եւ յետոյ այս
հեղուկը քիչ մը պաղելէն վերէն՝ դաւաթներու մէջ
լեցուի՝ ի հարկաւորութեան գործածելու համար: Բրդեայ
նիւթերէ բծերը հանելու համար ամէնէն
ազդող միջոցն է այս:

ՄԱՆԲԱՆՈՒՐԻ

Նորանշնամ ընտանի անասուններ:

Թիւեւէ ձին եւ արջառն անհրաժեշտ կարեւոր
եւ օգտակար են մեզ, սակայն չէ հաստատուած թէ
ուրիշ երկիրներու անասունները մեկի մեծամեծ օ-
գուտներ չմատուցանեն, եթէ զանեղ մեր օգու-
տածին վարժեցնենք: Արգէն իսկ բազմաթիւ
փորձեր ցած են պաղ կլիմայի մէջ բնակող արա-
ղընթաց եղջերուն (cervus tarandus) ջերմոցային
գաւառաց մէջ մուծանելու, սակայն դեռ ցոյցօր չէ
յարդարւած: Արաղընթաց եղջերուն երկակնդակաց
մէկ տեսակն է, որ առ Լարվանտայի իւր ընտանի
անասուն մեծ յարգ ունի: Արաղընթաց եղջերուն
սչ միայն կաթ եւ միս կը մատակարարէ, այլ նաեւ
իւրեւ բեռնակիր եւ կուռածիգ անասուն մեծ ա-
ռուելու թիւն ունի: Գրեթէ միայն մամուլն է
անկերով կը սնանի, ջրորոնք բաց օդայ մէջ կը գտնէ:

այսպէս ուրեմն սակաւապէտ եւ սակաւակեր անասուն մըն է։ Բայց կ'երեւայ թէ ջերմօգտութիւն արտադրելուց եղջերուին կենաց երկար տեսողութեան վրայ շատ փաստակարար ազդեցութիւն կ'ընէ։ — Ասոր բուն իսկ ներհայն է ուղղը, որ ամենաջերմ գաւառաց մէջ իսկ մեծ դիմացկունութիւն կը ցուցնէ։ Եւ որ դարմանալին է՝ երկար ժամանակ առանց ջրոյ կրնայ ապրիլ։ Մեծ մտադրութեան արժանի է հեռու եւեւալ լուրը։ Ռուսական կառավարութեան լրագրիներէն մին մտաբար կը հաղորդէ թէ Ռուսաստանի հարաւային կողմերն երկայն ժամանակէ ի վեր ուղտն երկրագործութեան կը գործածուի։ Բազմաթիւ դեղացի երկրագործք ուղտերէ զատ ուրիշ ունենեւին անասուն չեն գործածեր, եւ նոյն իսկ կայսրածառանալը ուղտերն եզներէ եւ ձիերէ նտախագաս կը համարին։ Ուղտերը շատ շնչին թուով նաեւ եւրոպական Ռուսիոյ ինչ ինչ գաւառաց մէջ կը գտնուին։ Ուղտերը ցատկութեան անզգայանալով եւ միայն գետին խոնաւութենէ փախելով՝ կրնան բովազակ Ռուսաստանի մէջ նոյն իսկ Արեւմտեկէն անգին բնակիլ։ Բայց ուղտերս աստղածման առաքնիքին պարագայ մը նպատակաւորաց եղած է, որովհետեւ արեւառածանալը չի կրնար ասոնց փնտել։ Եւ ասանց իսկ քառասունըայ զգուշութեան մէկ տեղէ միւս տեղ կրնան փախադրուիլ։ Օրենպուրի, ուր աղտերն երեսուն տարիէ ի վեր միայն աղ փոխադրելու կը գործածուէին, այժմ՝ իւրաքանչիւր բնաւատ երկրագործ առ նուազն հարիւր ուղտ ունին, եւ գաղտերը հերկելու եւ մշակելու կը օգտուին։ Եւ ինչպէս Ուղտերու գիրքը՝ անգործակառնութեան թուղթն աւարամարք՝ զգալաբար նուազած է եւ այժմ 30—70 ուսպիւր կ'որոճէ, երկասպասները 40—50, իսկ զոյր 40—75։ Ուրեմն բոլորովին անկարելի չէ, որ ուղտերն բերեմն նաեւ մեր գաւառաց եւ գիւղերու մէջ իբր օգտակար անասուն մշակութեան գործածուին։ — Աւելի նորոշան կ'երեւայ այն լուրը՝ թէ Պրաքիւիոյ բնակիչք նորագոյն ժամանակներս օճեր իբրեւ անային եւ բնասանի տնասուն կը գործածեն։ Սլաւոնի առաւելութեան եւ ոչ իսկ դոյզն նմանութիւնը կամ շուք կայ տալէ։ Պրաքիւիոյ բնակիչք այս օճերը՝ իրենց տանց մէջ տիրապետող մեծ մկերը ջնջելու կը պահեն։ Սոյն այս մկերաբնէրը վերագ օճերու մէկ տեսակին կը վերաբերին։ Ռիօ տը Եւանիլոյն, Բերնամպուլոյն, Պասիտոյն եւ այլ շատ մը շուկաներու մէջ այսպիսի օճերը 1—1½ տոլարի կրնան գնուիլ։ Ասոնց՝ որ բոլորովին անփնտա են մարդկան, բոլոր օրը կը քնանան, յերկային կը սկսին իրենց օրը որսալու, բոլոր տունը սոցոսկելով կը պտտին, եւ առաջ օստամբ մկանց ծածրակէն կը բռնեն եւ ուղնայտը կը ջնջախեն, բայց չեն ուտեր։ այլ միայն յարեւմտահայկանութենէ կ'որոտան։ Ուրիշն կը վարձին իրենց բնակարանին որ թէժ քիչ մը հեռաւան, դարձեալ կը գտնուի։ Ուրեմն ի գեղ է բաւէ հոս թէ իւրաքանչիւր աղի իւր սեփական սպիտութիւններն ունի։

ՅԱՂԱԿԱՆ ԾԵՄՈՒԹԻՒՆ

Վիեննա, 25 Յուլիս, 1892:

Ամբողջ Եւրոպայի մտադրութիւնը գրաւած էր եւ ղեկ կը գրաւէ ամսոյս մէջ մտղծայոյզ համաժարակն եւ իւր վտանգը դէպ ի Եւրոպա յառաջանալու։ Ախոր սաստկապէս ծարակելով ի Միւշէր՝ անցաւ յԱնդրկասպեան երկիրն եւ շուտով նաեւ Բաղուի մէջ սաստկանալով սպառնացաւ Կովկասի։ Բայց ի Կովկաս շատ չկրցաւ զօրանալ քաց ի Բագուէն՝ որ շար յԱստրախան, եւ անկէ ի խորս Ռուսաստանի յառաջանալով զօրացաւ եւ ասով նաեւ Եւրոպայի վտանգը մերժեցաւ։ Եւրոպական պետութիւնք ի հարկէ ամէն խիստ միջոցներ ձեռք առին ախտին միտքն արգիլելու։

Անգղիոյ մէջ նոր քնտրութիւնք եղան լսնան եւ արդիւնքն այն եղաւ որ երկու մեծ կողմակեցութեանց ոյժը գրեթէ հաւասար եղաւ։ Կլատսթոնեանք թէւ յաղթող են իւր 40 ժայնից առաւելութեամբ, որով այժմու վարիչ պաշտօնարանն անշուշտ պիտի ստիպուի նրաժարիլ, քայց Կլատսթոնի մեծամասնութիւնը շատ տեսակ խմբերու բաժնուած է։ Իռլանդական երեսփոխանք շատ զօրացան եւ թուով իւր 80 ըլլալով՝ նմար են երկու մեծ կուսակցութեանց մէջն։ որ կողմն հակին այն կողմն առաւելութիւն կ'առնու։ Ցայժմ Կլատսթոն տէր է ասոնց՝ այնու որ իւր նպատակն է Իռլանդայի ինդիքը վերջացրնել։ Յաջորդ դէպքերը պիտի ցուցնեն թէ ինչ եք պիտի ունենան անգղիական ներքին գործքերը։

Գերմանիոյ մէջ սաստկացաւ Պիգմարք իշխանին եւ կառավարութեան մէջ եղած գժտութիւնը՝ իշխանին Վիեննայց ելլելէն վերջը, այնպէս որ պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ որ հաշտութեան լուրերը որ յերեւան ելած էին՝ ճիշդ չեն։ Գերմանացիք բաւական ժամանակէ ի վեր ինտրոյ մէջ էին թէ պէտք է 1900ին